

Intervensjoner for barn og unge med autisme i inkluderende skoler og barnehager

Watkins, L., Ledbetter-Cho, K., O'Reilly, M., Barnard-Brak, L., & Garcia-Grau, P. (2019). Interventions for students with autism in inclusive settings: A best-evidence synthesis and meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 145(5), 490–507. <https://doi.org/10.1037/bul0000190>

I et utdanningssystem hvor et hovedmål for barnehager og skoler er å skape inkluderende fellesskap for læring og utvikling, blir det viktig å vurdere hvordan intervensjoner påvirker barn og elever som tidligere har blitt ekskludert fra klasserom og barnegrupper. Denne artikkelen gir oversikt over effektene av ulike intervensjoner for barn og unge med autisme i barnehager og skoler.

Bakgrunn

Barn og elever med autisme inkluderes i ordinære barnehageavdelinger og skoleklasser. I en slik inkluderende kontekst kan elever med autisme oppleve ulike utfordringer i møte med lærere, barnegruppen og medelever, både i aktiviteter og i sosiale interaksjoner. Her kan det handle om utfordringer som for eksempel er knyttet til begrenset og repeterende atferd hos barnet med autisme. I noen tilfeller kan barnets utfordrende og aggressive atferd hindre reell inkludering og faglig utvikling.

Formål

Denne systematiske kunnskapsoversikten¹ tar i bruk metaanalyse² når den undersøker effekten av ulike intervensjoner for elever med autisme i en inkluderende kontekst. En inkluderende kontekst blir definert som barnehager og skoler hvor barn og elever med autisme tilhører og er aktivt deltakende i ordinære grupper og klasser i motsetning til å bli satt i segregerte klasser, avdelinger og skoler. Intervensjonene fokuserte på spesifikke ferdigheter og atferd hos elevene med autisme i en inkluderende kontekst.

Inkluderte studier

Metaanalysen omfatter 28 studier med et eksperimentelt forskningsdesign³, publisert på engelsk mellom 1997 og 2017. Til sammen involverte studiene 293 barn og elever med autisme. Barna var mellom 3 og 21 år og 83% var gutter. Studiene ble gjennomført i en inkluderende barnehage-/skolekontekst. Studier som ble gjennomført i segregerte klasserom for barn med spesielle behov, ble ekskludert. Dersom studien inkluderte barn/elever med andre utfordringer enn autisme, ble kun dataene som omhandlet autisme tatt i betraktning. Studiene gjennomførte fokuserte intervensjoner rettet mot spesifikke ferdigheter eller atferd. Disse inkluderer lekekompetanse, utfordrende atferd (for eksempel raseriutbrudd, aggresjon og selvskading), akademiske ferdigheter i ulike fag, oppførsel

¹ **Systematisk kunnskapsoversikt/-oppsummering:** Som regel en artikkel eller en rapport som gir en oversikt over et klart definert forskningsspørsmål. Oversikten bruker systematiske og eksplisitte metoder for å identifisere, utvelge og kritisk vurdere relevant forskning, samt for å innsamle og analysere data fra studiene som er inkludert i oversikten.

² **Metaanalyse:** Statistiske teknikker i en systematisk oversikt for å integrere resultatene av inkluderte studier i den systematiske oversikten

³ Forskerne tester aktivt ut intervensjonen(e) (intervenerer) for å teste en hypotese.

i klasserommet (for eksempel håndsopprekking, å sitte ved pulten og gjennomføring av oppgaver) og begrenset og repeterende atferd, interesser eller aktiviteter. De fleste studiene undersøkte intervensjoner for å forbedre sosiale kommunikasjonsferdigheter for høyt- eller moderatfungerende barn og elever med autisme.

Intervensjonene som ble undersøkt i kunnskapsoversikten ble klassifisert i følgende kategorier:

- Medelev-mediert instruksjon: medelever initierer, forsterker og vedlikeholder interaksjoner med barn og elever med autisme.
- Visuell støtte: Bruk av visuelle hjelpemidler som fortellinger, videoer og bøker.
- Elevnettverk: Organiserte, regelmessige, sosiale gruppeaktiviteter ledet av en voksen.
- Selvmoderering: Elevene lærer å observere og regulere egen atferd.
- Funksjonsbasert: Fokuserer på hvordan miljøet påvirker barn og elevers atferd.

Resultat

Alle intervensjonsformene hadde en moderat til stor positiv effekt for barn med autisme, på tvers av alder, kjønn og funksjonsnivå. Intervensjoner igangsatt av barnehagens og skolens personale ga også de beste resultatene. Intervensjoner basert på elevnettverk hadde minst effekt. Disse intervensjonene hadde mindre tydelige rammer og mindre oppmuntring og forsterking av målferdigheter. Elevnettverk hadde likevel noen positive effekter, så intervensjoner som tar i bruk dette tiltaket kan fungere godt i kombinasjon med andre intervensjonsformer. De intervensjonstypene som viste seg å ha god effekt var visuell støtte, selvmoderering og elevmediert instruksjon. Disse intervensjonstypene kan dermed anbefales når målet er å inkludere barn og elever med autisme i inkluderende opplærings- og undervisningssammenhenger. En mulig årsak for de gode resultatene tilknyttet disse intervensjonsformene fant sted i naturlige situasjoner og støttet generalisering og vedlikehold av mestringsstrategier. Intervensjonene la også til rette for modellering og forsterking av barnets målferdigheter.

Det var store variasjoner i tidsomfanget på de ulike intervensjonene. Den totale intervensjonstiden kunne være så kort som 1 time eller så lang som 6 timer eller lengre. Enkeltøkter i ulike intervensjoner hadde en varighet mellom 5 og 90 minutter og fant sted mellom en og fem ganger i uken. Varigheten på intervensjonene påvirket ikke resultatet, og intervensjoner på 1–2 timer ga gode resultater. Likevel understreker artikkelforfatterne at høyt fungerende barn med autisme var overrepresentert i disse resultatene. Barn med større utfordringer kan derfor ha behov for lengre intervensjoner. De påpeker også at disse resultatene ikke hadde statistisk signifikans og derfor kun gir mulige indikasjoner for betydningen av intervensjoners tidsomfang.

Implikasjoner

Ettersom alle intervensjonsformene hadde en positiv effekt, gir dette lærere og andre som jobber med barn og elever med autisme et bredt handlingsrom. Et slikt bredt handlingsrom gir mulighet til å velge mellom og å kombinere en rekke ulike intervensjonsformer i møte med barn med autisme som skal inkluderes i ordinære barnehagegrupper eller klasserom. Artikkelforfatterne fremhever at personalet i barnehager og skoler mestrer implementering av effektive intervensjoner i inkluderende settinger. De anbefaler at skoleadministrasjoner synliggjør og støtter læreres kompetanse og tilbyr alle lærere muligheter til å videreutvikle sin intervensjonskompetanse, samt gi tilgang til ressurser for forskningsbasert kunnskap om intervensjoner.